

85 anys després, la reedició del cartell «Aixafem el feixisme» es presenta públicament davant de capitania general de Barcelona

written by Redacció Unilateral | 19 de juliol de 2021

85 anys després de l'edició de l'icònic cartell *Aixafem el feixisme*, editat pel Comissariat de Propaganda de la Generalitat, la [Fundació Reeixida](#) que s'ha ocupat de fer-ne una reedició d'alta qualitat, comptant amb la reproducció i postproducció (amb la pertinent restauració digital de l'original) per part del fotògraf Jordi Borràs.

Amb l'edifici de Capitania a darrere, els familiars del fotògraf Pere Català i Pic, la periodista especialista en el Comissariat de Propaganda Ester Boquera, i el president de la Fundació Reeixida Oriol Falguera han presentat públicament la reedició de la fotografia que es va convertir en un cartell mut contra el feixisme internacional el 1936, tres anys abans del començament de la Segona Guerra Mundial, i que es va convertir visualment en un crit contra els amics del General Franco, Hitler i Mussolini.

S'ha triat precisament el 19 de juliol com a presentació, ja que tal dia com avui l'aixecament franquista fou aturat a Catalunya.

Des de la Fundació Reeixida, s'ha volgut deixar clar el seu projecte #MemòriaNacional en el qual treballen des de fa anys, i que consisteix a anar a l'arrel, buscant els familiars de l'històric fotògraf en aquest cas i aconseguint el permís de

reproducció de l'icònic cartell. Sumant un dels fotògrafs actuals, amb un compromís més clar per a la lluita contra el feixisme, en Jordi Borràs, que s'ha ocupat de la reproducció i postproducció del cartell que Pere Català i Pic va amagar en una maleta de doble fons, per tal de salvar aquesta obra, després de la caiguda el 1939.

Aquesta feina realitzada des de la fundació Reeixida amb la commemoració de la creació dels 90 anys de Nosaltres Sols! Aquest any també, els 80 anys de la creació del Front Nacional de Catalunya l'any passat, la reedició del mapa dels Països Catalans de l'activista Joan Ballester i Canals, formen part d'aquest projecte, que fa sortir a la llum desenes de personalitats extraordinàries que han situat Catalunya i la lluita per la llibertat al centre de les seves vides.

En aquesta ocasió s'ha comptat amb la col·laboració de la Federació Llull, que engloba Òmnium Cultural, Acció Cultural del País Valencià i l'Obra Cultural Balear, que enforteix el món cultural fent que les 80 llibreries més importants dels Països Catalans tinguin ja disponible el cartell, i fent la mateixa feina a través de portals d'internet, amb la idea d'omplir cases, locals, associacions, seus de partits, organitzacions i sindicats nacionals.

La història darrere la fotografia

Els fills del fotògraf, Francesc Català-Roca i Pere Català i Roca, van comprar el fang al carrer Tallers de Barcelona per emmotllar l'esvàstica. De nit, el fotògraf i el seu fill Francesc (que aleshores tenia catorze anys) es van dirigir a l'edifici de Capitanía de Barcelona.

Situats a l'entrada, amb tot l'equip de fotografia preparat i un parell de focus, van mullar amb aigua les llambordes perquè brillessin i van col·locar-hi una cadira. Van retratar el peu d'un mosso d'esquadra, aixecat uns centímetres per damunt de terra on reposava l'esvàstica. D'aquell instant fotografiat

se'n va revelar una imatge que va fer la volta al món, i es va convertir en un dels primers cartells del Comissariat de Propaganda, d'unes grans dimensions (70 centímetres d'ample per 1 metre d'alt), que va atreure les mirades de tothom, en un moment que encara no havia començat la Segona Guerra Mundial.

Sobre l'artista Pere Català i Pic

Català i Pic és un catalanista de primera hora: amb només deu anys funda una agrupació, Pàtria. Amb dotze anys deixa els estudis, i comença a treballar al Banc Hispano Americà. Després d'un viatge a Roma, comença la seva vocació de retratista. És fundador i president de la secció de fotografia del CADCI.

S'inicia com a retratista a Valls i, a més, es dedica a fotografiar monuments per a la Mancomunitat. Funda a Valls, d'on és fill, l'agrupació d'Amics de les Belles Coses. Militant d'Acció Catalana: nacionalista, republicà i crític amb la Lliga. Torna a Barcelona just després de la proclamació de la República de Macià. Es fa soci de l'Ateneu, és clar, on coneix Jaume Miravittles. «L'anunci publicitari ha d'entrar veloçment per la vista i, des d'ella, influir en totes les fibres emotives del nostre ser, sense que ens n'adonem», teoritza.

El 1934 comença a amoïnar-se per l'ascens dels totalitarismes, que avancen arreu del món. Amb l'esclat de la Guerra dels Tres Anys (1936-1939), Jaume Miravittles organitza el Comissariat de Propaganda; Miravittles i Català aconsegueixen donar-hi forma.

Català i Pic en serà el cap de la Secció d'Edicions i dirigirà la revista mensual Nova Ibèria, de contingut republicà, internacionalista i transformador. Cartells, manifestos, locucions de ràdio, auques (ell mateix escriu la famosa Auca del noi català, antifeixista i humà), àlbums gràfics, llibres... I és llavors, el 24 d'octubre del 36, quan *La Vanguardia*

publica el cartell *Aixafem el feixisme*, creat una nit davant de Capitania amb el seu fill Francesc. Però, sense cap missatge ni cap lletra: nu. Amb tota la força de la imatge. Un cartell perfecte que, com tota obra d'art, no necessita explicació.

Tanmateix, amb l'entrada de les tropes feixistes i no podent exiliar-se perquè té la família molt malalta, es reclou a casa i es desfà de tot el material que pugui ser comprometedor. Els fills l'han de mantenir. L'esfondrament de la seva vida és total i el context de la postguerra i les represàlies li fan molt difícil la represa.

Però Pere Català i Pic és un lluitador que fa front a tota mena de dificultats i es refà novament. El 1956, quan ja té seixanta-set anys, aposta per portar la fotografia a color de París i la casa Kodak. Després de quatre anys d'anades i vingudes, aprèn noves tècniques fotogràfiques.

Mor el 13 de juliol de 1971.